

Det skal nytte å si ifra!

Fra 1. august 2017 endres opplæringslovens kapittel 9A.

Det nye regelverket skal styrke rettighetene til elever som blir mobbet og deres foreldre. Det ligger en klar forventning i regelverket om at skolene skal mobilisere det forebyggende arbeidet, og vise rask og effektiv handling i enkeltsaker. Dersom en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldrene nå melde saken til Fylkesmannen en uke etter at saken er tatt opp med rektor.

Dette skal sikre at en elev/foreldre har en mulighet til å få saken sin prøvd av en myndighet utenfor skolen.

- Eleven/foreldrene kan melde fra både skriftlig og muntlig.

Når en sak meldes, skal Fylkesmannen vurdere om skolen har oppfylt aktivitetsplikten sin. Fylkesmannen skal utrede saken, drive fram handling og følge opp saken. Fylkesmannen fatter vedtak som forteller om eleven får medhold og hvilke tiltak skolen må gjennomføre.

Når det sendes en melding til Fylkesmannen må dette være på plass:

- Saken meldes inn av elev eller foreldre
- Saken handler om elevens aktuelle skolemiljø og skolens aktivitetsplikt (se under).
- Saken er tatt opp med rektor, og det er minst 5 dager siden saken ble varslet til rektor.

Hvis elev/foreldre klager på vedtaket fra Fylkesmannen, er Utdanningsdirektoratet klageinstans.

Om aktivitetsplikten

En av de sentrale endringene i opplæringslovens kapittel 9 A som trer i kraft 1. august 2017 er nye regler om en **aktivitetsplikt for skolene**. Aktivitetsplikten skal erstatte rektor sin plikt til å fatte enkeltvedtak i skolemiljø saker (med få unntak). Skolen skal raskt reagere og handle for å sikre retten til et godt og trygt skolemiljø. Aktivitetsplikt for skolen er skjerpet dersom en som er ansatt på skolen krenker en elev. Alle som arbeider på skolen skal følge med, varsle og gripe inn overfor mobbing og krenkelser.

Aktivitetsplikten består av fem delplikter:

1. Plikt til å følge med

Inntreder ved mistanke eller kunnskap om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. En plikt for den enkelte til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom.

2. Plikt til å **gripe inn**

Det skal gripes inn overfor krenkelser. «Gripe inn» skjer umiddelbart og er rettet mot å stoppe en situasjon som pågår og er forholdsvis akutt.

3. Plikt til å **varsle**

Rektor skal varsles ved all mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor kan delegere oppgaven (ikke ansvaret). Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.

4. Plikt til å **undersøke**

Plikten inntreer ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Terskel for hva som skaper mistanke om eller kjennskap til skal være lav. Plikten utløses alltid dersom en elev selv sier fra at det ikke oppleves trygt og godt på skolen.

5. Plikt til å **sette inn tiltak**

Skolen har en plikt til å sette inn tiltak som er egnet til å sørge for at eleven får et godt og trygt skolemiljø. Plikten innebærer å følge opp tiltakene og evaluere virkningen av tiltakene. Elevens opplevelse av å ikke ha et trygt og godt skolemiljø, skal alltid utløse aktivitet og plikt til å sette inn tiltak.

Involverte elever skal høres, og et grunnleggende hensyn skal være elevenes beste.

Når tiltak iverksettes, skal skolen lage en skriftlig plan for dette. Skolen skal også dokumentere hva som er blitt gjort for å løse saken.

Fra 1. august 2017 får Fylkesmannen en ny rolle når saker knyttet til elevenes skolemiljø skal behandles - ny "håndhevingsordning". Fylkesmannen skal da vurdere om skolen har oppfylt sin lovpålagte aktivitetsplikt i elevsaker, og kan også vedta tiltak som skolen må iverksette.